

DIŞ EKONOMİK HABERLER

- ✓ Amerika Karşılığı Yayılıyor
- ✓ Portekiz'e Amerika Karşısı Dışişleri Bakanı
- ✓ Amerikan Halkı Bush'un Yeni Dönem Gündemine Sıcak Bakmıyor
- ✓ Bush Yönetimi İran Konusundaki Politikasını Gözden Geçirebilir
- ✓ Buffett ABD Ticaret Açığı Konusunda Endişelerini Dile Getirdi
- ✓ Greenspan'den Tüketim Vergisine Destek
- ✓ IMF Küresel Büyüme Konusunda Endişeli
- ✓ Arjantin Borcunu Yeniden Yapılandırıyor
- ✓ Arjantin IMF ile Görüşmelere Başladı
- ✓ Petrol Fiyatları Rekor Düzeylere Ulaştı
- ✓ OPEC Umut Verdi
- ✓ Kremlin Enerji Sektöründeki Hakimiyetini Artırıyor
- ✓ Türkiye AB Yolunda Yavaşladı
- ✓ Avrupa Birliği Bütçe Açığı Limitlerini Gevşetmeyi Planlıyor
- ✓ Standart&Poor's: "İstikrar Paketi Reformları Kredi Derecelerini Düşürebilir"
- ✓ Avrupa Birliği Hizmetler Direktifi Tartışılmaya Devam Ediyor
- ✓ Schröder'den Hizmetler Direktifinin Geri Çekilmesi Çağrısı
- ✓ AB'de Citigroup Olayından Sonra Banka ve Sigorta Şirketlerinin Faaliyetlerine Düzenleme Getirilmesi Gündemde
- ✓ Avrupa Birliği Sanayi Bakanları Patent Yasasına Onay Verdi
- ✓ Fransa'da AB Anayasası İçin Halk Oylaması 29 Mayıs'ta
- ✓ ABD'nin Dış Ticaret Açığı Ocak Ayında Arttı
- ✓ Almanya'nın Dış Ticaret Fazlası Ocak Ayında Artış Kaydetti
- ✓ Hindistan ve Çin Dolar Pozisyonlarını Azaltıyor
- ✓ Citigroup Global Crossing Davası ile İlgili Bedel Ödeyecek

Amerika Karşıtlığı Yayılıyor

Devletlerin ve halkların Amerika hakkındaki düşünce ve yaklaşımları çok farklı faktörlerin etkisiyle farklı biçimlere bürünüyor. Dünyaya özgürlük ve demokrasiyi yayma çabaları kimilerinin tepkisini çekerken diğer bazıları ise Amerikan yaşam tarzına hayranlık duyuyor. Bush döneminde uygulanan uluslararası politikaya yönelen tepki aslında İsrail-Filistin konusunda olduğu gibi geçmiş olaylardan da besleniyor. Dünyanın süper gücü Amerika'nın bu tepkileri önemsemesinin sebebi ise uluslar arası ticareti yönetmek, uyuşturucuyla mücadele ve özellikle terörizmle mücadele için diğer ülkelerin desteğinin zorunlu olması.

Amerika, kurulduğu günden itibaren dış dünyaya hep şüpheli yaklaşmış, dış dünyanın da Amerika'nın bu yaklaşımına tepkisi aynı yönde olmuştur. Merkezi Washington'da bulunan bir araştırma kuruluşu olan Pew Research Centre'in son raporunda Amerika karşıtlığının modern zamanların en derin boyutlarına ulaşmış olduğu kaydediliyor. Ancak Amerika karşıtlığı bu şekilde yayılırken insanların Amerika hakkındaki görüşleri de çeşitlilik arz ediyor. İnsanların kafasındaki Amerika imajı zamana ve içinde bulunulan koşullara göre değişiyor. Kimileri için Amerika deyince akla Bush yönetimi, Cumhuriyetçilerin ağırlıkta olduğu bir Kongre gelirken kimileri için Amerika ekonomik imkanlar merkezi, büyük bir dünya gücü demek. Kimi insanlar içinse Amerika özgürlük, demokrasi ve ekonomik liberalizm temeline dayanan politik değerlerle özdeşleşiyor.

Ülkeler açısından da Amerika imajı içinde farklılıkları barındırıyor. Amerika ile ilgili en karmaşık yaklaşım ise Fransa'dan geliyor. Fransa, 1778 yılından beri Amerika'nın müttefiki konumunda. Amerika Birleşik Devletleri'ne özgürlük anıtını armağan eden, Madison'a onursal vatandaşlık hakkı veren Fransa, aynı zamanda Amerikan hipergücü kavramına en fazla karşı çıkan ülke. Ayrıca Fransa yoğun Anti-Amerikan karşıtlığı içeren bir milliyetçilik akımı olan Gaullism'in de vatanıdır.

Tüm bunlar, Fransa'yı Anti-Amerikanizm'in en önemli merkezi haline getiriyor. Ancak birçok Fransız vatandaşı, liderlerinin aksine Amerikan yaşam tarzını kendilerine yakın hissediyorlar. Fransız halkı, Amerikan filmlerine gitmeyi, McDonald's da yemeyi, tatilini ABD'de geçirmeyi seviyor. BBC World'ün 21 ülkede yaptığı anket sonuçlarına göre ankete katılan Fransızların yüzde 54'ü Amerika'nın dünya üzerindeki etkisine olumsuz yaklaşırken Avustralya'da bu rakam yüzde 52 oldu. Meksika'da ankete katılanların yüzde 57'si Amerikan etkisine karşı olurken Kanadalıların yüzde 60'ı, Almanların ise yüzde 64'ü Amerika'nın dünya üzerindeki etkisinden rahatsız.

Benzer Kutuplar Birbirini İtıyor

Fransız vatandaşlarının Amerika'ya yaklaşımı diğer ülkelerden daha olumsuz olmadığı halde Amerika karşıtlığı denince akla Fransa'nın gelmesinin nedeni araştırıldığında görülüyor ki Fransa ve ABD'nin kendileri için çizdiği imaj aynı. Her iki ülke de kendisini insan hakları kavramının mucidi olarak görüyor. Ayrıca her iki ülke de özgürlüğün dünyaya yayılmasından kendilerine özel bir pay çıkarırken bu anlamda dünya üzerinde ayrıcalıklı bir konumda olduklarına inanıyorlar. Fransa'nın Amerika karşıtlığının nedenlerinden birinin de Fransa'nın kendisiyle gurur duyduğu pek çok alanda Amerika'nın daha iyi performans sergilemesi olarak görülüyor.

Amerika karşıtlığı konusunda Fransa yalnız değil. Örneğin İran'da Amerika şeytan olarak tanımlanırken ülkeyi yöneten Şii liderlerin ideolojisinin merkezinde Amerikan karşıtlığı yer alıyor. Ancak Fransa örneğinde olduğu gibi İran'da da halk arasında gözle görülür bir Amerika düşmanlığı sözkonusu değil. Hatta genç neslin Amerikan popüler kültürüne ve yaşam stiline sıcak baktığı bile söylenebilir. Ancak genç İranlılar açısından rejim karşıtlığının bir yansıması olan bu Amerika taraftarlığının ülkelerinin Amerikan saldırısına uğraması durumunda yok olması muhtemel.

İran'ın Amerika karşıtlığının altında yatan neden de Fransa'ninkine aynı. İran'ın dini rejiminin hedefi sadece Orta Doğu'nun değil tüm İslam dünyasının lideri olmak. Oysa Amerika, açıkça bölgeye demokrasi getirme kararlılığından bahsediyor.

İran'da rejimin Amerika karşıtlığının altında yatan başka sebepler de mevcut. Öncelikle yönetim, dikkati kendi hatalarından başka yöne çekmek istiyor. Şah'ın Amerika'nın kuklası olduğu fikrini canlı tutmaya ve Müslümanlar arasındaki ABD'nin İsrail yanlısı, Filistin karşıtı olduğu inancını kullanmaya çalışıyor. Müslümanlar arasında ABD ile ilgili bu inanç, 11 Eylül 2001'den sonra daha da güçlendi. Pew Araştırma Merkezi'nin yaptığı anket, İslam dünyasında Amerikan karşıtlığının en üst düzeyde olduğunu ortaya koyuyor.

Ancak bu konuda bile ülkelerin ve halkların tepkileri farklılık gösteriyor. Örneğin en büyük Müslüman ülke olan Endonezya'da Amerika karşıtlığı kurumsal bir fikir. Ancak Endonezya'da insanlar rahatlıkla Amerika'ya lanet okurken hiçkimse bu ülkeye yönelik bir terörist saldırıya kalkışmıyor. Oysa Arap ülkelerinde birçok insan El-Kaide'nin cihad'ı uğruna silahlanmaya hazır.

Arap anti-Amerikanizmi, Avrupa'ninkinden daha yeni. Her ne kadar Arap dünyası Avrupa solunun Amerikan materyalizmine yönelik eleştirisine katılıyor olsa da Amerikan karşıtlığının Arap dünyasına yayılması, Amerika'nın 1967'deki altı günlük savaşta İsrail'e açık destek vermesi ile başladı. Oysa bu tarihin 11 yıl öncesine kadar Araplar, Amerika'ya tam destek vermekteydiler. Çünkü ABD, Mısır'daki Nasır rejimini ortadan kaldırmaya yönelik İngiliz-Fransız-İsrail girişimini (Suveyş Girişimi*) sona erdirmişti. Ancak 1967'de İsrail'e açık destek vermesinin ardından Arap dünyasında Amerika'nın, İsrail taraftarı imajı kalıcı olarak yerleşti. Aslında Arap dünyası'nın Amerika ve İsrail karşıtlığının altında kendi hataları yatıyor. İsrail'le ilişkilerinde, demokrasi tesis etmekte, modern ekonomiler oluşturmakta başarısız olan Araplar, kendi başarısızlıklarının faturasını İsrail ve onun sponsoru Amerika'ya kesmekte.

Arap dünyasında 1967 savaşı ile başlayan Amerika karşıtlığının, diğer ülkelerde de farklı olaylar ile ortaya çıktığı görülüyor. Örneğin Yunanistan'da Amerika karşıtlığını başlatan olay Amerika'nın 1967-74 arası albaylar cuntasına verdiği destek idi. İspanya açısından ise Amerika'yı itici kılan 1950'lerde Franco rejimine verilen destek oldu. Her ne kadar kimi İspanyollar için Amerika karşıtlığı 1898 İspanyol-Amerikan savaşları ise de bu olay, savaşı İspanyol modernizasyonunun kaynağı olarak gören sol kesim üzerinde fazla bir olumsuz etki yaratmadı.

Avrupa'nın birçok yerinde sol kesimin Amerika karşıtlığının nedenleri aynı: Amerika materyalist, emperyalist ve müdahaleci. Ancak Avrupa'nın sağ kesimi de kimi zaman Amerika'nın karşısında yer alabiliyor.

Latin Amerika ülkeleri açısından da Amerika karşıtlığının farklı sebepleri var. Örneğin Meksika, 1846-1848 arasında yapılan savaşta topraklarının birçoğunu Amerika'ya kaptırdı. 19.yüzyılın büyük bir kısmında Latin Amerikalılar, Amerikan sömürgecilerinin İngiltere karşıtı eylemlerinden büyük ilham almışlardı. Ancak 1898 savaşı ve ardından gelen istilalar bu bölgedeki ülkelerin Amerika'ya bakışını değiştirdi. Bu tarihten itibaren süregelen Amerika karşıtlığı, göçler ve dış ticaretin etkisiyle yumuşama gösterdi.

Benzer şekilde Kongo, Angola, Filipinler gibi ülkelerde de farklı sebeplerden dolayı Amerika karşıtlığı görülse de bu, yeni neslin Amerikan yaşam biçimine hayranlık duymasına engel değil.

* Çevirenin notu: Soğuk savaş döneminde Mısır Lideri Cemal Abdul Nasır'ın Suveyş Kanal şirketini Nil nehri üzerinde inşa edeceği Aswan Barajını finanse etmek için millileştirmesi üzerine İngiltere ve Fransa, İsrail kuvvetleriyle birlikte Mısır'a saldırmıştır. Ancak ABD'nin müttefiki konumundaki bu ülkelerin girişimi, Amerika'dan destek bulmadığı için başarısız olmuştur.

Tüm bu örneklerden de anlaşılabilceği gibi Amerika karşıtlığının devletler ve halklar arasında farklılık göstermesi, Amerika ile yaşanan deneyimlerle doğrudan bağlantılı. Hindistan da Amerika ile ilişkileri hükümet ve halk açısından farklılık arz eden ülkeler arasında. Hindistan hükümetinin Amerika'ya karşı yaklaşımı olumsuz olmakla birlikte dış politika haricinde Amerika karşıtlığı sergilememektedir.

Amerika'nın komşusu olarak kültürel emperyalizm ve aşağılanma ile karşı karşıya kalan Kanada, bu ülkeye karşı oldukça eleştirel bir yaklaşım sergiliyor. Hatta Amerika karşıtlığının Kanada'nın varlık nedeni olduğunu bile söylemek mümkün.

Vietnam'a gelince, Amerika'ya karşı verdiği ve yaklaşık 5 milyon insanını kaybettiği savaşı üzerinden 30 yıl dahi geçmeden eski düşmanına karşı kinini törpülediği görülüyor. Aslında diğer ülkelerle karşılaştırıldığında savaşın ardından Vietnam'da Amerika karşıtlığı için bir neden kalmadığı düşünülebilir. Amerika karşıtlığının yoğun olduğu ülkelerde bu duyguların sönmesine izin vermeyen olaylar yaşanıyor. Araplar açısından Irak savaşı bu olaylara bir örnek olarak gösterilebilir. Latin Amerika açısından ABD'nin Augusto Pinochet'in Şili'deki darbesini desteklemesi, Yunanistan için Bosna ve Kosova'ya Amerika'nın önderliğindeki müdahale Amerika karşıtlığını alevlendiren olaylar oldu. Amerikan birliklerinin olduğu ülkelerde Amerikan askerlerinin uyguladığı şiddet eylemleri de, düşmanlığı perçinliyor.

Amerika karşıtı düşüncelerin ülke ve kişilere göre değişiklik göstermesinin dışında bazı durumlarda da bu tür bir karşıtlık beslemek için geçerli sebebi olan ve olmayan ülkelerin tavrı değişiklik arz ediyor. Örneğin Amerika'ya savaşta yenilen Japonya'nın bu ülkenin atom bombalarına maruz kalmış olmasına rağmen bağımsızlığını Amerikan silahlı kuvvetlerine borçlu olan Güney Kore'den daha fazla Amerika taraftarı bir yaklaşım sergilemesi enteresandır. Belki de buna neden olarak Japonya'nın Çin ve Kuzey Kore tarafından daha fazla tehdit altında olması ve bu yüzden de "Sam Amcaya" daha fazla minnettar olması gösterilebilir.

Amerika'ya karşı duyulan düşmanlık, çoğu zaman dostluk ve minnettarlık duyguları ile dengelenebiliyor. Örneğin birçok yaşlı Fransız, ülkelerinin özgürlüğü konusunda Amerika'ya şükran duymakta. Benzer şekilde Alman, İranlı, Latin Amerikalı birçok insan başta Amerikan üniversitelerinde aldıkları eğitim olmak üzere farklı nedenlerle Amerika'ya karşı minnet duyguları taşıyor.

Amerikan diasporası* da bu ülkeye karşı duyulan nefreti yatıştırıcı bir etki yaratabilir. Örneğin ABD'ye göç etmiş birçok Latin Amerikalı, Yunan, Koreli'nin kendilerinden sonra gelen kuşakları ABD'de yetiştirmiş ve bu insanlar ABD'den dünyanın diğer bölgelerine para, fikir ve umut akımlarında köprü olmuştur.

Amerika karşıtlığı, kimi ülkelerde ABD Başkanının ziyareti, borç silinmesi veya doğal afetlerde sağlanan yardımlar sayesinde yumuşama gösterirken kimi ülkelerde Amerika'ya yaklaşımın değişmesi için daha fazlası (İsrail-Filistin barışının sağlanması, küresel ısınmayla mücadeleye katkı gibi) gerekiyor. Ancak bazı ülkelerde Amerika ne yaparsa yapsın kendisine yönelik yaklaşımı değiştiremiyor. Büyük bir dünya gücü olmak düşman edinmek için başlı başına yeterli.

Askeri ve ekonomik açıdan rakipsiz bir süper güç olan Amerika'nın diğer ülkelerin kendisine yaklaşımını neden önemseydiği sorusuna gelince; Amerika açısından, ticareti yönetmek, uyuşturucuyla mücadele, kirliliğin azaltılması ve terörizmle mücadele için diğer ülkelerin işbirliği bir ihtiyaç. Bunların yanısıra Başkan Bush'un Amerika'ya yüklediği yeni görev, Orta Doğu'ya ve hatta dünyaya

* Ç.N: Diaspora, M.Ö 722 yılında krallıklarının çökmesi üzerine Yahudilerin Filistin dışındaki ülkelere sürülmesi, dağıtılması anlamına gelir. Türkçede diaspora'nın karşılığı bir ulustan kopma, ayrılımdır.

özgürlüğü yaymak. Eğer yabancılar bu hedefi Amerika'nın istemediği rejimleri ortadan kaldırmak için kullandığı bir bahane olarak görürlerse bu, Amerika'nın işini güçleştirecektir.

BBC World'ün yaptığı araştırma, dünya genelinde Bush karşıtlığının Amerika karşıtlığını geçtiğini ortaya koyuyor. Araştırmaya katılanların yüzde 42'si Bush'un yeniden seçilmesinin, Amerikalılara karşı olumsuz duygularını körüklediğini ifade etti.

Sonuç olarak Amerika, model toplum olarak cazibesini giderek yitiriyor. Amerika'ya karşı bu yaklaşım değişikliğinde, Bush'un "önleyici savaş" doktrini ve Guantanamo'da yaşananlar gibi pek çok unsur da etkili oldu.

(The Economist, Özel Rapor 19 Şubat, s.22,23,24)

Portekiz'e Amerika Karşısı Dışişleri Bakanı

Portekiz'in sosyalist Başbakanı José Socrates, Dışişleri Bakanlığı görevine ABD'nin Irak'a müdahalesini eleştiren yaklaşımıyla tanınan eski muhafazakar Diogo Freitas do Amaral'ı atadı. Freitas, daha önceki merkez sağ hükümetlerde dışişleri ve savunma bakanlıkları yapmıştı.

Yeni atama şaşkınlık yaratırken önceki merkez sağ koalisyon hükümetinde yer alan ve do Amaral'ın bir zamanlar yönettiği Portekiz'in en büyük muhafazkar partisi CDS-PP bu kişinin hükümette yer almasının ülkenin ABD ile yakın ilişkilerine gölge düşürebileceğini öne sürüyor.

20 Şubatta iktidara gelen merkez sol sosyalist parti lideri Socrates, ülkesinin NATO içindeki rolünü artırma ve ABD ile güçlü bağlar oluşturma taahhüdünde bulunuyor. Ancak Başbakan, ABD önderliğindeki Irak birliklerine Portekiz askerlerinin gönderilmesine karşı çıkmıştı.

(Financial Times, 7 Mart)

Amerikan Halkı Bush'un Yeni Dönem Gündemine Sıcak Bakmıyor

New York Times ve CBS News'in yaptığı kamuoyu araştırması, Amerikan halkının Başkan Bush'un iç ve dış politikaya ilişkin öncelikli gündem maddelerini benimsemediğini ve sosyal güvenlik reformlarına karşı çıktığını ortaya koydu.

Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu Bush'un gündemindeki sosyal güvenlik sisteminin iflasın eşiğinde olduğuna inanıyor. Katılımcıların yüzde 51'i Bush'un planının en önemli maddesi olan çalışanların sosyal güvenlik vergilerinin bir kısmı ile özel hesaplara yatırım yapmasına izin verilmesine yönelik planın kötü bir fikir olduğuna inanırken yüzde 45'i planın ülkenin emeklilik sistemine zarar vereceği görüşünde.

Araştırma sonuçlarına göre halkın büyük çoğunluğu –cumhuriyetçiler de dahil olmak üzere– yaşlılara yüksek bir yaşam seviyesi sunulmasının devletin görevi olduğuna inanıyor ve Bush'un bu konuda sorumluluğun kısmen bireylere kaydırılması fikrine karşı çıkıyor. Sosyal güvenlik reformu dışında bütçe açıkları konusunda da halk Bush'un yaklaşımını doğru bulmuyor. Araştırmaya katılanların yüzde 90'ı bütçe açığının önemli bir problem olduğu görüşünde.

İç gündemin yanısıra dış gündem öncelikleri konusunda da kamuoyu Bush ile aynı fikirde değil. Katılımcıların yüzde 42'sine göre Bush, Irak'a müdahale etmeden önce Kuzey Kore tehdidini savmalıydı. Bush'un Irak politikasının doğru olduğunu savunanların oranı ise yüzde 45.

Her ne kadar Bush'un iç ve dış gündemi kamuoyu tarafından benimsenmemiş olsa da halkın Bush'a desteği sürüyor. Halk arasında Bush'u destekleyenlerin oranı bu ay da geçen ay gibi yüzde 49 oldu. Yine de araştırma, Bush'un yeni gündemini halka kabul ettirmekte zorlanacağını ortaya koyuyor.

(International Herald Tribune, 3 Mart)

Bush Yönetimi İran Konusunda ki Politikasını Gözden Geçirebilir

Başkan Bush, ulusal güvenlik danışmanlarıyla İran'a uranyum zenginleştirme programından vazgeçmesi karşılığında çeşitli teşvikler sağlanması yönünde AB'nin yaklaşımının ABD tarafından da benimsenip benimsenmeyeceği konusunu değerlendiriyor.

Bush'un bu konuda göstereceği isteklilik ABD ile AB arasındaki ilişkilerin gelecekteki yönünü de büyük ölçüde belirleyecek. Ancak Bush'un İran ile AB'nin gözetiminde bir iletişim kuracağı beklentisi, Washington'da özellikle aşırı muhafazakarların tepkisine neden oldu. Bununla birlikte yetkililer, ABD'nin İran konusunda AB ile ortak cephe oluşturması gerektiğine inanıyorlar.

İran'a yönelik teşvikler arasında ülkenin Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) katılımına ilişkin görüşmelerin başlatılması, uçak ve uçak malzemeleri satışlarındaki blokenin kaldırılması ve çeşitli güvenlik teşvikleri sağlanması yer alıyor. ABD, ortak yaklaşım sergilemesi karşılığında AB'den İran'ın 2003 yılında dondurulan uranyum zenginleştirme programını tekrar başlatması durumunda alınacak tavır konusunda net bir taahhütte bulunmasını talep ediyor.

İran cephesinde ise bir yetkili Financial Times gazetesine verdiği demeçte Fransa'nın İran'ın durumu konusunda açık ve anlayışlı bir tavır sergilediğini, Almanya'nın kararsız görüldüğünü, İngiltere'nin ise mesafeli olduğunu kaydetti.

Yetkili, bugüne kadar görüşmelerin İran açısından herhangi bir getirisinin olmadığını, bu durumun devam etmesi halinde görüşmeleri durdurılmaktan başka çareleri olmadığını ifade etti.

(Financial Times, 3 Mart)

Buffett ABD Ticaret Açığı Konusunda Endişelerini Dile Getirdi

Ünlü yatırımcı Warren Buffett, ABD'deki aşırı tüketimin ülkenin dışa bağımlılığını artıracak uyarısında bulundu. Buffett, 618 milyar dolarlık dış ticaret açığı konusunda dışa bağımlılığın tehlikelerini açıklarken 1930'larda toprak kirasını ürünle ödeyen çiftçileri örnek gösterdi.

Buffett, ticaret açığının bir on yıl daha bu şekilde sürmesi halinde Amerikalıların yıllık gelirlerinin yüzde 3'ünü yabancılara "geçmişin diyeti" olarak ödemek zorunda kalacaklarını iddia etti.

Doların değerinin daha da düşeceğine yönelik tahminleri ile tanınan ünlü yatırımcı, bütçe açıklarının iç yatırım ile finanse edilmesi durumunda daha az endişe verici olacağına inandığını belirtti. Buffett'in doların değerine ilişkin tahminleri, Başkanı olduğu Berkshire Hathaway'a yılda 1.8 milyar dolar kazandırmıştı.

(Financial Times, 7 Mart)

Greenspan'den Tüketim Vergisine Destek

Fed Başkanı Alan Greenspan, ABD vergi reformunu yönlendirmesi gerektiğine inandığı ilkeleri açıklarken var olan sisteme bir tüketim vergisi eklenmesi fikrine destek verdi.

Bush'un vergi reformu danışma panelinde konuşan Greenspan, gelir vergisine ek olarak katma değer vergisi veya ulusal satış vergisi gibi bir tüketim vergisi konulmasının gerekliliğini kaydetti.

Ancak Greenspan bu tür bir verginin sisteme dahil edilmesinin beraberinde getireceği politik ve uygulamaya yönelik sıkıntılar olduğunu söyledi ve böyle bir sistemi getirmenin yol açacağı geçiş sorunlarının altını çizdi. Gelir vergisine ilişkin olarak indirimlerin ve istisnaların azaltılarak vergi

tabanının genişletilmesi gereğini kaydeden Greenspan, 1986 yılı vergi reformunun bu konulara ağırlık verdiğini söyledi. Greenspan, şu anki vergi sisteminin çok karmaşık olduğunu, vergi tabanının dar olması nedeniyle vergi yükünün fazla olduğunu ifade etti. Bu çerçevede daha önceki yıllarda yapılan vergi reformlarından ders alınarak sistemin daha basit ve önceden tahmin edilebilir hale getirilmesi gerektiğini de sözlerine ekledi.

Tüketim vergisi ihdas edilmesi de dahil genel nitelikli bir çok muhtemel vergi reformunu değerlendiren vergi danışma paneli, Temmuz ayının sonuna kadar konuya ilişkin bir rapor hazırlayacak. Beyaz Saraydan yapılan açıklamaya göre ipotek (mortgage) faiz ödemeleri ve hayır amaçlı giderlere ilişkin vergi indirimlerine dokunulmayacak.

(Financial Times, 4 Mart)

IMF Küresel Büyüme Konusunda Endişeli

IMF'in hazırladığı "Dünya Ekonomik Görünümü" raporu taslağına göre, büyümesini sürdüreceğ olan ABD bu yıl ve önümüzdeki yıl yüzde 3.7 büyüyecek. Euro alanı ve Japonya'da ise büyümenin oldukça yavaşlayacağı tahmininde bulunan IMF, her iki bölgede döviz kurunun daha da fazla değerlenmesi riskinin yüksek olduğunu belirtiyor.

IMF'nin hazırladığı "Dünya Ekonomik Görünüm" raporu 13 Nisan tarihinde yayımlanacak. Ancak raporun Financial Times Deutschland tarafından ele geçirilen taslağı, dünya ekonomisine ilişkin karamsar bir tablo çiziyor.

Uluslararası Para Fonu'nun önümüzdeki ay yayınlanacak olan "Dünya Ekonomik Görünüm Raporu"nun* taslağında, ABD'nin şaşırtıcı şekilde hızla büyümeye devam etmesine karşılık diğer sanayileşmiş ülkelerin ABD'nin gerisinde kalması nedeniyle küresel ekonominin giderek dengeden uzaklaştığı belirtiliyor.

IMF'in ekonomik görünüm raporu taslağına göre ekonomik performanslar arasındaki farklılıklar ve küresel ekonomik büyüme için ABD ve Çin'e bağımlılık küresel ekonomik dengesizliği daha da artırabilir ve ilerleyen dönemlerde büyümenin daha da yavaşlamasına neden olabilir.

Raporda ABD'nin bu yıl da büyümesini sürdüreceği, ancak Japonya ve euro alanı büyümesinin yavaşlayacağı kaydediliyor. IMF, doların daha da değer kaybedeceğini tahmin ederken küresel dengesizliklerin giderilmesi için alınması gereken önlemler -ABD'de mali yapının güçlendirilmesi, Avrupa'da yapısal reform ve Asya'da döviz kuru esnekliği- üzerinde anlaşma sağlanması gerektiğinin altını çizdi.

IMF'e göre Japonya'da ihracatın ve yatırımın yavaşlaması nedeniyle 2004 yılı başlarından itibaren büyüme yavaşlıyor. Bu çerçevede bu yıl için geçtiğimiz Eylülde yüzde 2.3 olarak belirlenen Japonya'nın ekonomik büyüme tahmini yüzde 0.8'e çekildi.

Raporda euro alanı büyümesinin de 2004'ün ikinci yarısında dikkat çekecek derecede yavaşladığı belirtiliyor.

IMF, euro alanı faiz oranı politikası konusunda da Avrupa Merkez Bankası (AMB) ile görüş ayrılığı yaşıyor. AMB, faiz oranlarını bir miktar yükseltmek istediğine dair sinyaller verirken IMF euro alanı büyümesinin düş kırıklığı yarattığını ileri sürdü ve ekonomik iyileşme başlayıncaya kadar

* Çevirenin notu: 5 Nisan'da IMF'nin Küresel İstikrar Raporunun yayınlanmasının ardından 13 Nisan'da Dünya Ekonomik Görünüm Raporu yayınlanacak, 16-17 Nisan tarihlerinde de Washington, D.C'de IMF-Dünya Bankası Grubunun 2005 İlkbahar toplantıları yapılacaktır.

sıkı para politikasının uygulanması gerektiği uyarısında bulundu. IMF'nin euro alanı büyüme beklentisi de yüzde 2.2'den yüzde 1.6'ya indirildi.

IMF gerek euro alanı, gerekse Japonya için döviz kurunun daha da fazla değerlenmesi riskinin yüksek olduğunu kaydediyor.

Euro alanı ve Japonya'nın aksine Amerikan ekonomisinin, bu yıl ve önümüzdeki yıl yüzde 3.7 büyümesi bekleniyor. İngiltere ekonomisi içinse ekonomik büyüme tahmini bu yıl ve önümüzdeki yıl için yüzde 2.6.

IMF, küresel ekonominin bu yıl 2004'ün yüzde 0.8 puan altında, yüzde 4.3 büyüyeceğini tahmin ediyor.

(Financial Times, 8 Mart)

Arjantin Borcunu Yeniden Yapılandırıyor

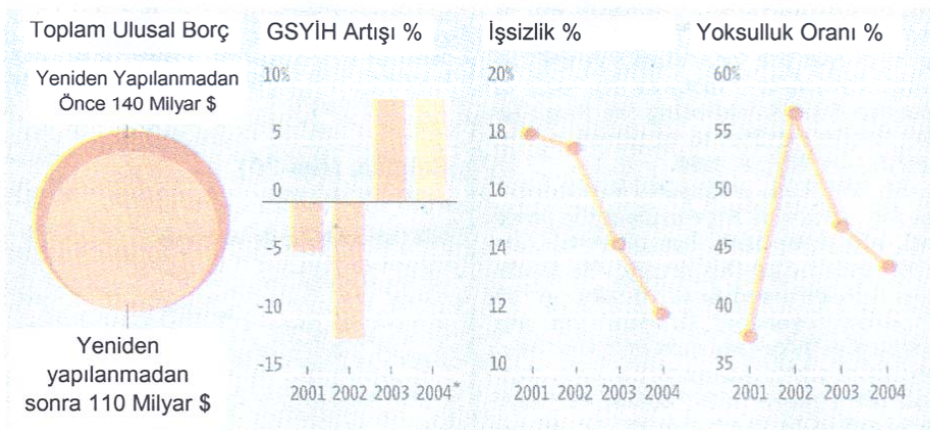
Yıllar süren hararetli değişimlerin ve mahkeme savaşlarının ardından Arjantin 2001 yılından kalan 100 milyar dolar ödenmemiş borcunun yeniden yapılanması sonuçlarını bugün açıklayacak.

Buenos Aires kreditorlerine bir dolar için sadece 30 sent teklif etti. "Görüşülemez" nitelendirilen bu teklif modern kapitalist çağda dolara bağlı ödenmemiş borçlara teklif edilen en düşük miktardır. Fakat bono hamillerinin yüzde 75'inin teklifi kabul etmesi bekleniyor.

Bu Arjantin için belki iyi bir haber olabilir, ancak geniş yükselen bono piyasasının cazibesini azaltabilir. Yeniden yapılanmanın sonuçları cezalandırıcı olabilir. Birkaç yatırımcı yüksek işsizlik, artan suç ve politik sıkıntılar yaşayan Arjantin'in durumunun diğer ülkelerin faiz ödemelerini ertelemelerine yol açacağını düşünüyor. Fakat Arjantin örneği borcunu ödeyemeyen herhangi bir ülkenin kreditorlerine aynı zor şartların sunulmasını destekleyebilir.

Diğer bir soru da piyasalarda yakın dönem etkisinin olup olmayacağıdır. Bono hamillerinin hafızaları zayıftır ve yükselen piyasa borçları Arjantin'e rağmen çok iyi performans göstermektedir. 2002-2004 arasında J.P. Morgan'ın Yükselen Bono Piyasası İndeksi yüzde 65 getiri sağladı ve para yükselen piyasa bonolarına aktı.

Öncekilerle karşılaştırıldığında Arjantin'in teklifi daha cimri görünmektedir. Rusya Hükümeti 1998 yılındaki moratoryumun ardından yabancı kreditorlere bir dolar için 50 sent sözü verdi. Ekvator 1999 yılındaki borç yeniden yapılandırmasında 60 sent teklif etti. Her iki hükümet de kreditorleri ile kapsamlı görüşmeler yaptı ve sonuçta bono hamillerinin yüzde 90'ından fazlasını kazandı.

Aksine Arjantin, kreditorleri ile ihtilafli bir durum yaratti. Hükümet ödenmemiş bonoları başlıca piyasalardaki sirkülasyonun dışında tutmayı planlayarak eski ödenmemiş bonoların ticaretini daha zorlaştırmakta ve potansiyel değerini daha düşürmektedir. Buenos Aires aynı zamanda hükümetin daha iyi koşullarda teklif sunmasını yasaklayan bir yasayı geçirdi.

Birçok Avrupalı bono hamilinin teklifi reddetmesi beklenirken Arjantinli bono hamilleri hükümet baskısı ile karşı karşıya kalmışlar ve tekliften önce bir çoğu büyük indirimlerle bonolarını kurumsal kuruluşlara sattılar. Eğer yüzde 75 kabul oranı yakalanırsa bu daha önceki yüzde 50 tahmininin oldukça üzerinde bir kabul oranı olacak ve ülke ekonomisi üzerindeki bulutları kaldıracaktır.

Arjantin ekonomisi son iki yıldır ortalama yüzde 9 büyümüştür ve borsa 2003 yılı sonundan beri yüzde 49 yükselmiştir. Ancak Arjantin'in önünde hala büyük sorunlar vardır. Ekonomi hükümet ile kamu hizmetleri operatörleri arasındaki tartışmaların, IMF ile olan sıkıntılarının, düşen mal fiyatlarının ve iktidardaki Peronist Parti içindeki gerilimlerin tehdidi altındadır. Hükümet aynı zamanda Arjantin'in teklifini kabul etmeyen çok sayıdaki azınlık bono hamilinin hukuk davaları ile uğraşmaktadır.

Yeniden yapılanmanın ardından Arjantin'in borç yükü 30 milyar dolar azalarak toplam 110 milyar dolara inecek. Esnekleşen mali durum yerel şirketlerin borç para almalarını kolaylaştıracak, yurt dışında tutulan tahminen 130 milyar doların ülkeye getirilmesini teşvik edecek, tüketimi artıracaktır. Ekonomistlere göre kısa dönem beklentileri oldukça parlak olup, bu yıl Arjantin'in büyüme hızı yüzde 6.5 olarak tahmin ediliyor.

(The Wall Street Journal, 3 Mart)

Arjantin IMF ile Görüşmelere Başladı

Görüşmelerde başarılı kabul edilen borç yapılandırılmasını kabul etmeyen alacaklıların durumu ele alınacak

Arjantin Ekonomi Bakanı Roberto Lavagna, ülkenin borçlarının yeniden yapılandırılmasının sonuçlarını görüşmek üzere IMF ile görüşmelere başlıyor.

Lavagna'nın IMF ile yapacağı toplantılarda özellikle alacaklılardan borç yapılandırılmasını kabul etmeyen yüzde 24'lük grupla ilgili neler yapılacağı konusuna odaklanılacağı kaydedilirken IMF yetkilileri, hükümetten bu konuda yapıcı bir yaklaşım sergilenmesini talep ediyor.

Ekonomi Bakanı, yeniden yapılanmayı kabul etmeyen alacaklıların ellerindeki tahvillerin yasal olarak geçerliliğini yitireceğini ifade etti. Ancak Japon ve İtalyan yetkililer, yeniden yapılandırmanın yüksek oranda kabul görmüş olmasının konunun çözümlendiği anlamına gelmediğini ileri sürdüler.

Öte yandan ABD Hazinesinin Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Müsteşarı John Taylor, yeniden yapılandırmaya katılım oranının beklentilerin çok üzerinde olduğu ve bunun bir başarı olarak kabul edilmesi gerektiğini kaydetti.

IMF, Arjantin'in var olan programını tekrar hayata geçirmek veya yeni bir program hazırlamak için ülkenin daha önce üzerinde anlaşılan yapısal reformlarda ilerleme kaydetmesini şart koşuyor.

(Financial Times, 7 Mart)

Petrol Fiyatları Rekor Düzeylere Ulaştı

Londra borsasında Brent ham petrolünün fiyatı tüm zamanların en yüksek düzeyi olan 53 dolara ulaştı.

Kuzey yarımküredeki soğuk havaların da etkisiyle petrol fiyatları dün yeni rekor düzeylere ulaştı.

Londra borsasında Brent ham petrolünün fiyatı tüm zamanların en yüksek düzeyine ulaşarak 53 doları bulurken New York borsasında WTI petrolünün varili 55 dolara çıktı. Böylece ABD’de petrol varil fiyatının geçtiğimiz Aralık ayından itibaren artışı yüzde 35.6 oldu. İlgililer, petrol fiyatlarındaki bu son artışlarda yüksek riskli fonlardan gelen paraların büyük rol oynadığını kaydediyorlar.

ABD’nin en önemli üç rafinerisindeki yangınların ardından yükseliş başladı. Petrol stoklarının 1999’dan beri en yüksek düzeyinde olmasına rağmen piyasalarda geçtiğimiz beş yıl talepte görülen hızlı artışların önümüzdeki yaz arz sıkıntısına yol açabileceği endişesi mevcut.

Analistler OPEC üyelerinin açıklamalarının da petrol fiyatlarında yaşanan artışlarda payı olduğuna inanıyorlar. OPEC Genel Sekreteri Adnan Shihab-Eldin, petrol arzında yaşanacak herhangi bir aksaklık durumunda önümüzdeki iki yıl içinde petrol varil fiyatlarının 80 dolara çıkabileceği açıklamasını yapmıştı. Suudi Arabistan Petrol Bakanı Ali Naimi de geçtiğimiz hafta petrol fiyatlarının bu yıl 40-50 varil arasında kalacağı tahmininde bulunmuştu.

İki hafta sonra yılın ikinci çeyreği için üretim politikasını karara bağlayacak olan OPEC’in üretimi artırması beklenmiyor. Ancak fiyat artışları sürerse kartelin ilkbaharda bir olağanüstü toplantı yapacağı tahmin ediliyor.

(Financial Times, 4 Mart)

OPEC Umut Verdi

OPEC’in, gayriresmi olarak kota limitlerini esnetmesi ve petrol arzını artırması, fiyatların 50 doların üzerinde çıkmasını istemediğinin bir işareti olarak algılandı.

Önümüzdeki hafta ikinci çeyreğe yönelik üretim politikasını görüşmek üzere toplanacak olan OPEC’in, günlük 400.000 varil ekstra üretim yapmak suretiyle kotasını aştığı ve Ocak ayında uygulamaya konan üretim kesintilerini de kaldırdığı kaydediliyor. Ancak 16 Mart’ta İran’da yapılacak toplantıda resmi üretim tavanlarında değişiklik yapıp yapılmayacağı belli değil. OPEC üyelerinin birçoğu üretim artışlarının resmileştirilmesine karşı çıkıyor.

OPEC Başkanı Ahmed Al-Sabah, üretimdeki artışa ilişkin haberleri doğrularken kartelin ve kotalara dahil olmayan tek OPEC ülkesi Irak’ın Ocak ayına göre günde 400.000 varil daha fazla petrol üretmekte olduğunu kaydetti.

Al-Sabah, piyasada arz sıkıntısı olmamasına ve küresel ham petrol stoklarının artmaya devam etmesine rağmen OPEC’in son fiyat gelişmelerinden rahatsızlık duyduğunu ifade etti.

Analistler, fiyatların yüksek seyretmesi durumunda OPEC’in gayriresmi olarak kotaların üzerinde üretim yapmaya devam edeceğini ve fiyatlar daha fazla yükselirse bu baharda olağanüstü bir toplantı yapabileceğini tahmin ediyorlar.

Genel olarak yılın ikinci çeyreğinde talebin düşmesi nedeniyle OPEC üretimi artırırken dikkatli davranıyor.

(Financial Times, 7 Mart)

Kremlin Enerji Sektöründeki Hakimiyetini Artırıyor

Gazprom'un Devlet şirketi Rosneft'i satın almasına izin verilmesi bir yandan Kremlin'e ülkenin enerji sektörü üzerindeki kontrolünü artırmasına, diğer yandan genişleyen enerji devinin yabancı ortaklığa daha açık hale gelmesine yol açacak.

Doğalgaz devi Gazprom, Rusya'nın devlet kontrolündeki petrol şirketi Rosneft'i satın alması konusunda Rus hükümetinin onay verdiğini açıkladı. Ancak Gazprom'dan alınan bilgiye göre şirkete 7 milyar dolara malolacak olan anlaşma, geçtiğimiz yıl yapılan ihalede Rosneft'in satın aldığı Yuganskneftgazı içermeyecek.

Anlaşma ile Kremlin, rezervler açısından dünyanın en büyük şirketi olmakla birlikte piyasa kapitalizasyonu* oranı açısından batılı rakiplerinin bir hayli gerisinde olan Gazprom hisselerine yabancı yatırım limitlerini ortadan kaldıracak. Devir işlemi ile hükümetin Gazprom hisselerindeki doğrudan mülkiyet payı yüzde 39'dan yüzde 50'nin biraz üzerine çıkarken kalan hisselerin tümü yatırımcılara açık olacak.

Avrupa'nın gaz ihtiyacının dörtte birinin sağlayıcısı durumundaki Gazprom, Rusya ekonomisinin motoru ve Moskova'nın uluslararası etkinliğinin temel kaynağı kabul edilen enerji sektörü üzerinde Kremlin'in kontrolünün de aracısı durumuna geldi.

Her ne kadar Kremlin'in enerji sektöründeki etkisi artmış olsa da ülkenin petrol üretimi hızla düştü. Geçtiğimiz beş yıl boyunca Rusya, dünya ek ham petrol üretiminin tek kaynağı konumunda idi. Bu dönemde Rosneft gibi devlete ait petrol şirketleri geride kalırken Yukos gibi özel şirketler büyük karlar elde etti. Geçtiğimiz yıl vergi kaçakçılığı suçlamalarına hedef olan ve tüm hesapları dondurulan Yukos'un yatırımlarını kısması, Rusya'nın üretim artışını yavaşlattı.

Bu arada Gazprom'un açıklamalarına Rosneft'ten tepki geldi. Rosneft yetkilileri, Gazprom'u birleşme anlaşmasını kamuoyuna yanlış aksettirmekle suçladılar. Gazprom Yöneticisi Alexei Miller, yaptığı açıklamada Rosneft'in hisselerinin tamamının Gazprom'a geçeceğini ileri sürmüştü. Ancak Rosneft yetkilileri, birleşmeden sonra Rosneft'in yasal ve mali olarak bağımsız kalacağını açıkladılar.

(The Wall Street Journal-Financial Times, 4 Mart)

Türkiye AB Yolunda Yavaşladı

Financial Times'ta Vincent Boland imzasıyla yayımlanan haber-yorumda Avrupa Birliği'nin Türk hükümetinin Birliğe üyelik yolunda üstlendiği görevler konusunda yavaşlamasından rahatsızlık duyduğu belirtildi.

17 Aralık'ta üyeliğe yeşil ışık yakan müzakerelere başlanması kararının ardından hala müzakereleri yürütecek olan ekibin belirlenmemiş olması, Birliğin rahatsızlık duyduğu konulardan biri.

Ayrıca geçtiğimiz iki yıl boyunca onaylanmış anayasal, sosyal, ekonomik ve politik reformları hayata geçirme konusunda tutucu Türk bürokrasisinin zorlanması yönünde de bir ilerleme kaydedilmediği düşünülüyor.

Bunlara ek olarak, IMF'den alınacak 10 milyar dolarlık borca ilişkin anlaşmaya varıldığının açıklanmasının üzerinden üç ay geçmesine rağmen hala bankacılık, sosyal güvenlik ve vergi reformlarının tamamlanmasını bekliyor.

* Piyasa Kapitalizasyon Oranı (Market Capitalisation Rate): Bir menkul değer üzerindeki beklenen getiri oranı

Geçtiğimiz ay görevinden ve partisinden istifa eden Turizm Bakanı Erkan Mumcu, partinin Türkiye'nin dönüşümü sürecini başlatmış olmakla birlikte bu süreci nasıl ilerleteceğini ve sonlandıracağını bilmediğini ifade etti.

Partinin, son günlerde AB üyeliğinden çok ülke içi konularla ilgilendiğine dikkat çekiliyor. Hükümet, AB üyeliğine odaklanmak yerine sık sık laik sistemle ters düşen koyu dindar seçmenlerini yatıştırmayı tercih ediyor. Geçtiğimiz günlerde ülkenin Cumhurbaşkanı, türban kullandıkları için üniversitelerden atılan kız öğrencilerin öğrenim hayatına dönmelerine olanak sağlayan yasa düzenlemesini veto etmişti.

Başbakan Erdoğan'ın son günlerde yurtdışına yaptığı ziyaretler de hükümetin AB'ye odaklanmadığının bir kanıtı olarak algılanıyor.

(Financial Times, 6 Mart)

Avrupa Birliği Bütçe Açığı Limitlerini Gevşetmeyi Planlıyor

Almanya ve Fransa'nın istekleri doğrultusunda hazırlandığı izlenimini veren öneri bütçe açığı limitine ilişkin Birliğin bütçe açıklarına ilişkin kuralına 16 istisna getiriyor.

Avrupa Birliği, 12 üyeli euro alanı için geçerli olan bütçe kurallarına esneklik getirecek bir düzenleme hazırlığında.

Avrupa Birliği Dönem Başkanlığını yürüten Lüksemburg Başbakanı Jean-Claude Juncker'in sunduğu düzenleme, üye ülkelere 16 farklı nedenle bütçe açığı limitlerinden muafiyet sağlıyor. Ülkelerin bütçe açığı limitlerini aşmalarına izin verilecek durumlar arasında; ülkenin ekonominin iyi gittiği dönemlerde borç seviyesini düşürebilmesi ve harcamalarını azaltabilmesi; emeklilik sistemleri reformlarında ilerleme kaydedebilmesi; negatif döviz kuru gelişmeleri ile karşı karşıya olması ve araştırma ve geliştirmeye yönelik harcamalarını artırması yer alıyor. Ayrıca, Almanya'nın birleşmesini de istisna kapsamına alacak "genel devlet alanında değişiklik" ile mevcut durumdaki yüzde 2'lik küçülme yerine "her türlü negatif GSMH büyümesi" de istisnalar arasında sayılıyor.

Yeni düzenlemenin özellikle Almanya ve Fransa tarafından memnuniyetle karşılanacağı düşünülüyor.

Avrupa Birliği Maliye Bakanlarının 7 Mart tarihinde yaptığı toplantının ana gündem maddesini de Avrupa Birliği'nin mali kurallarını gevşetme planları oluşturdu.

İstikrar paktın kurallarında değişiklik içeren taslak, Bakanlar arasında farklı tepkilere neden oldu. Bazı Bakanlar, yeni düzenlemenin tamamen Almanya'nın yüksek bütçe açıklarından dolayı ceza almasını engellemek için yapıldığı iddiasında bulundular.

Yeni düzenleme taslağı, Berlin'in istikrar paktı bütçe kurallarını ihlal etmesi nedeniyle ceza almaktan kurtulmak için 1989 yılında iki Almanya'nın birleşmesinin yarattığı maliyetleri gerekçe olarak gösterebilmesine olanak tanıyor.

İstikrar paktını defalarca ihlal eden Fransa da savunma ve kalkınmaya yönelik harcamaların bütçe açığı limitlerinin belirlenmesi sırasında hesaba katılmasını talep ediyor. Almanya ve Fransa kendi bahanelerini kabul ettirmeye çalışırken diğer ülkeler de kendilerine has taleplerde bulunuyor.

Öte yandan istikrar paktı reformlarına ilişkin tartışmaların Avrupa Birliği'nin 20 Martta Brüksel'de yapacağı ekonomik zirvede gerginlik yaşanmasına neden olacağı tahmin ediliyor.

AB Dönem Başkanı Juncker, AB'yi kendi ulusal çıkarlarını gözetmek için bir vasıta olarak gören ülkeleri kınadığını açıkladı.

Almanya'nın talepleri nedeniyle oluşan politik gerginliği görüşmek üzere Almanya Başbakanı Gerhard Schröder ile biraraya gelen Juncker, paktın revizyonu ile ilgili görüşmelerde yaşanan aksaklığın sebebinin Almanya'nın talepleri olmadığını kaydederken Maliye Bakanları toplantısı sırasında paktın değiştirilmemesi konusunda ısrar eden euro alanı dışındaki ülkeleri suçladı.

Juncker, euro alanı dışındaki ülkelerin bu konudaki tartışmalara bu kadar hararetle katılmasından duyduğu şaşkınlığı dile getirirken her şeye rağmen euro alanı ülkeleri arasında anlaşmaya varılacağına inandığını ifade etti.

20 Martta Brüksel'de yapılacak zirvenin iki gün öncesinde istikrar paktı reformuna ilişkin olarak özel bir toplantı yapılacak.

(The Wall Street Journal 8 Mart, Financial Times, 8-9 Mart)

Standart&Poor's: "İstikrar Paktı Reformları Kredi Derecelerini Düşürebilir"

Sorunun özünü üye ülkelerin, mali yapıları baskı altında kaldığında, önceden kabul edilmiş kuralları uygulamaları konusunda siyasi kararlılığın mevcut olmaması oluşturuyor.

Dünyaca ünlü kredi derecelendirme kuruluşu Standart&Poor's Avrupa Birliği istikrar ve büyüme paktına ilişkin olarak yapılması planlanan reformların euro alanı ülkelerinin kredi derecelerine zarar verebileceğini ileri sürdü.

S&P tarafından yayınlanan rapora göre reformların yürürlüğe girmesi ile euro alanı ülkelerinin kredi notlarının düşmesi, hükümetlerin borçlanma maliyetlerinde artışa neden olacak ve tüm euro alanı ülkelerinin kredi notlarının yakınlaştırılması umutlarına gölge düşürecek. Kredi notlarının yakınlaştırılması, geçtiğimiz yıllarda zayıf durumdaki üye ülkelerin borçlanma maliyetlerini düşürmüştü.

Geçtiğimiz aylarda üç euro alanı ülkesinin kredi notları kamu borç düzeylerini düşürme veya bütçelerinde reforma gitmeye yönelik stratejilerden yoksun olmaları nedeniyle düşürülmüştü.

İtalya ve Yunanistan'ın kredi notu düşürülürken Portekiz'in görünümü istikrarlıdan negatife çevrilmişti.

İstikrar paktı, üye ülkelerin orta vade bütçelerinde denge veya fazla vermelerini gerektiriyor. Bunun gerçekleşmesi için bütçe açıklarının GSYİH'nin yüzde 3'ünü geçmemesi, kamu borçlarının da GSYİH'nin yüzde 60'ının altında olması gerekiyor.

Almanya ve Yunanistan dahil birçok euro alanı ülkesi bu limitleri aşmış bulunuyor. Reform paketinde bütçe açığı hedefini aşan ülkelere zaman tanınması ve istikrar paktı konusunda karar alma yetkisinin Avrupa Komisyonundan ECOFIN'e (Ekonomi ve Maliye Bakanları Konseyi) kaydırılması gibi teklifler yer alıyor

(Financial Times, 7 Mart)

Avrupa Birliği Hizmetler Direktifi Tartışılmaya Devam Ediyor

Avrupa Komisyonu Başkanı Barroso'nun yeniden gözden geçirilmesini istediği ve geri çekilmesine pek ihtimal verilmeyen hizmetler sektörüne ilişkin direktif teklifini uygulanamaz hale getiren bazı düzenlemelerinin değiştirilmesi bekleniyor.

Avrupa Komisyonu, tartışmalara yol açan hizmetler direktifini yeniden gözden geçirme kararı aldı. Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barroso, direktifin politik ve teknik açıdan hayata geçirilebilecek durumda olmadığını kaydederek ciddi bir incelemeden geçmesi gerektiğini bildirdi.

Bu nedenle Komisyon Başkanı komisyon görevlilerinden özellikle Almanya, Fransa ve Avrupa Parlamentosundan gelecek eleştirilere maruz kalmamak için direktifin sorunlu maddelerini tekrar ele almalarını talep etti. Ancak Barroso'nun sözcüsü, kesinlikle direktifin geri çekilmesinin sözkonusu olmadığını açıkladı.

Bu çerçevede üçüncü bir ülkede faaliyet gösteren bir şirketin bu ülkede kendi ulusal yasalarına göre faaliyet gösterebilmesine imkan sağlayan "menşe ülke" prensibinin de yeniden yazılması sözkonusu.

Hizmetler direktifi, Avrupa genelinde ucuz işgücü ve düşük istihdam maliyetleri sağlamak için doğu Avrupa merkezli şirketleri sektöre davet ettiği gerekçesiyle Almanya tarafından eleştiriliyor. Fransa da kamu hizmetlerinin yasal düzenlemenin dışında tutulmasını talep ediyor. Almanya ve Fransa'nın yanısıra ticaret sendikaları tarafından da daha zengin AB üyesi ülkelerde iş, ücret ve sosyal standartlara zarar vereceği kaydedilerek eleştirilere hedef oluyor.

Öte yandan Barroso'nun direktifin yeniden ele alınması kararı, alışılmışın dışında, ancak olumlu bir gelişme olarak görülüyor. Kimileri Barroso'nun Avrupa Parlamentosunu önemseydiğine dikkat çekerken bazı çevreler de Fransa ve Almanya'nın çok fazla etkisi altında kaldığını iddia ediyorlar. Hatta Fransız "Le Figaro" gazetesi, Barroso'yu Franco-Alman mahkumu olarak adlandırdı.

Barroso'nun sözcüsü ise Komisyon Başkanı'nın direktifi AB'de büyüme ve istihdamı artıracak en önemli unsurlardan biri olarak gördüğünü ve hayata geçirme konusunda kararlı olduğunu savunuyor.

Ocak 2004'te, Barroso henüz göreve başlamadan önce hazırlıklarına başlanan ve o tarihten beri üzerinde çalışılan direktife, yazarı eski AB İç Pazar Komiseri Frits Bolkestein'in adı verilmiş olup "Bolkestein Direktifi" olarak anılıyor.

Avrupa Birliği'nin yeni İç Pazar Komiseri Charlie McCreevy ise kendisinden önceki Komiser Frits Bolkestein ve diğer bazı komisyon üyelerini eleştirerek AB pazarını hizmetlere açma planları üzerine tartışmaları alevlendirdiklerini ileri sürdü. McCreevy, bazı üyelerin direktife ilişkin olarak ortama göre her gün farklı görüş bildirdiklerini kaydetti. Üyelerin birbirlerini eleştirmeleri daha önce pek örneğine rastlanmış bir durum değil.

McCreevy'nin eleştirilerine hedef olan Komiserlerden biri de Sanayi Komiser Gunther Verheugen oldu. Verheugen, direktif taslağını hazırlayan komisyon üyelerinden biri iken son dönemlerde direktifin bazı noktalarını eleştirmekte idi.

Komiser McCreevy, direktifin şu anki haliyle kalamayacağını kaydederek menşe ülke prensibi maddesinde ciddi değişiklikler yapılmasını öneren meslektaşlarının görüşlerini paylaşıyor. McCreevy ayrıca sağlık ve kamu hizmetlerinin düzenlemenin dışında tutulması gerektiğini ileri sürüyor.

Ancak McCreevy ve diğer Komiserlerin eleştirilerine rağmen daha önceki Komisyon tarafından resmi olarak hazırlanarak onay için Avrupa Parlamentosu ve AB üyelerine sunulmuş olan direktif üzerinde çok fazla değişiklik yapma şansı yok. Bu konuda yapılabilecek tek şey teklifin geri çekilip bir yenisinin sunulması olabilir ki bu da İç Pazar Komiseri Charlie McCreevy tarafından reddedildi.

(Financial Times, 3-4 Mart)

Schröder'den Hizmetler Direktifinin Geri Çekilmesi Çağrısı

Almanya Başbakanı Gerhard Schröder, Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac'la yaptığı gayriresmi görüşmede "hizmetler direktifinin hiçbir hal ve şartta hayata geçmesinin mümkün olmadığını" ve direktifin bazı maddelerinin değiştirilmesini değil bir yenisinin hazırlanmasını tercih ettiğini söyledi.

Fransa hükümeti, kamuoyunda hizmetler direktifinden kaynaklanan olumsuz yaklaşımın 29 Mayıs tarihinde yapılması planlanan AB Anayasası referandumuna destek sağlanmasına engel olmasından endişe duyuyor. Anayasanın onaylanmasına karşı olanlar, kampanyalarında direktifi kullanıyorlar.

Almanya'da da hizmetlerin sınır ötesine taşınması planının ülkede yeni iş olanakları sağlayacağı tahmin edilse de Berlin'in direktife yaklaşımı giderek sertleşiyor. Almanya Ekonomi Bakanı Wolfgang Clement, düzenlemeye verdiği destekte tamamen yalnız bırakılmış durumda.

Almanya'nın olumsuz tavrının en önemli nedeni, ülke içinde ücretleri aşağıya çekeceğine inanılan menşe ülke prensibi.

(Financial Times, 8 Mart)

AB'de Citigroup Olayından Sonra Banka ve Sigorta Şirketlerinin Faaliyetlerine Düzenleme Getirilmesi Gündemde

Citigroup yolsuzluğunun ardından Almanya hükümeti Banka ve Sigorta Şirketlerinin faaliyetlerini AB ölçeğinde düzenleyecek ve gözetleyecek bir tasarı hazırlığında. Tasarı ABD'deki SEC benzeri bir yapılanmayı öngörmemekle birlikte birden fazla ülkede faaliyette bulunan Banka ve Sigorta Şirketlerinin faaliyetleri için uluslararası bir mali denetim öngörüyor. Tasarının 22 Mart'taki Avrupa Konseyi toplantısında gündeme getirilmesi planlanıyor.

Almanya hükümeti, Avrupa tahvil piyasalarını sarsan Citigroup yolsuzluğunun ardından Avrupa Birliği sınırları içinde faaliyet gösteren bankalar ve sigorta şirketlerinin faaliyetlerini uluslararası düzeyde düzenlemesine yönelik bir taslak hazırlıyor. Böylece AB'nin ilk düzenleme ve denetleme kurumunun da temelleri atılmış olacak.

Ancak Almanya hükümetinin hazırlamakta olduğu taslak, ABD'deki Sermaye Piyasası Kurulu ile aynı geniş yetkilere sahip bir organı içermiyor. Aynı şekilde oluşturulacak organın ulusal düzenleyicilerin üstünde yer alması sözkonusu değil. Taslak sadece AB içinde ulusal sınırları aşan mali işlemlerin düzenlenmesine yönelik politik niyeti ortaya koymayı amaçlıyor.

Taslağın Wall Street Journal tarafından ele geçirilen kopyasında "bütünleşmiş bir mali piyasanın bütünleşmiş bir mali yönetime ihtiyaç duyduğu" belirtiliyor. Alman hükümetinin teklifi 22 Mart'taki Avrupa Konseyi Brüksel zirvesinde sunması bekleniyor.

Taslağa göre "Avrupa Mali Gözetim Sistemi" faaliyetleri ulusal sınırları aşan bankalar ve sigorta şirketlerini kapsarken tek bir ülkede faaliyet gösteren kurumlar, ulusal düzenleme kurumları kapsamında kalıyorlar.

Yakın zamana kadar bankacılık faaliyetleri ile ilgili Birlik genelinde bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmadığını kaydeden Avrupa Birliği'nde, Citigroup tahvil yolsuzluğunun ardından mali piyasa düzenlemelerine koordineli bir yaklaşım getirilmesi ihtiyacı duyulmaya başlandı. 2 Ağustos'taki Citibank tahvil yolsuzluğu, birlik genelinde beş farklı ülkenin piyasa düzenleyicileri tarafından incelemeye alınmış ve her bir kurum farklı yaklaşımlar sergilemişti.

Almanya mali piyasa düzenleyicisi Bafin, Citigroup davasını adli makamlara sevketti. Almanya'da piyasa manipülasyonu, suç teşkil ediyor. Savcılığın yanısıra ikincil piyasalar düzenleyicisi Eurex de Citigroup ve temsilcilerinin disiplin cezası almaları gerekip gerekmediğine karar verecek.

İngiltere'de Mali Hizmetler Kurumu (FSA), Citigroup'un genel piyasa kurallarını veya tahvil ticareti ile uğraşan bireylere yönelik özel kuralları ihlal edip etmediğini araştırıyor. FSA'nın müeyyidesi kınama veya para cezası şeklinde olacak.

İtalya piyasa düzenleyicisi Consob, pazartesi günü araştırma sonucunu Roma'da adli makamlara ilettiğini açıkladı.

İspanya ve Portekiz piyasa düzenleyicileri Citigroup'un faaliyetlerinin ülkelerindeki kuralları ihlal edip etmediğini araştırıyorlar.
(*The Wall Street Journal, 3 Mart*)

Avrupa Birliği Sanayi Bakanları Patent Yasasına Onay Verdi

Avrupa Birliği Sanayi Bakanları, uzun zamandır tartışmalara neden olan yazılım sanayiine yönelik patent rejimine ilişkin yasa tasarısını kabul ettiler.

Tasarının kabul edilmiş olması, yeni tartışmaları beraberinde getirecek. Yasanın yürürlüğe girmesi için onayına ihtiyaç duyulan Avrupa Parlamentosu, yeni düzenlemeye şiddetle karşı çıkıyor. Ayrıca ileri teknoloji kullanan Nokia, Siemens ve Philips gibi büyük şirketler yasal düzenlemeye destek verirken küçük şirketler ve yazılımcılar düzenlemeden rahatsız. Yazılım patenti direktifi olarak anılan düzenleme, şirketlerin -mobil telefonların pilden tasarruf etmesi gibi- "teknik katkı" sağlayan yazılımlarına patent almalarına olanak sağlıyor.

(*Financial Times, 8 Mart*)

Fransa'da AB Anayasası İçin Halk Oylaması 29 Mayıs'ta

İspanya'dan sonra AB Anayasasını oylayacak ikinci ülke olan Fransa'da hükümet Birliği kaosa sürükleyecek bir sonuç çıkmamasını sağlama ve referandumun kendisi hakkında bir güvenoyuna dönüşmesini önleme çabasında.

Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac, Fransa'nın AB Anayasasını 29 Mayıs'ta referanduma sunacağını açıkladı.

Oylama, hem Fransa'nın 2002'de iktidara gelen merkez sağ hükümeti açısından önemli bir sınav hem de AB'nin bütünleşmesine şüphe ile yaklaşan "eurosceptic" ülkelerde yapılacak olan Anayasa referandumlarının öncüsü olarak değerlendiriliyor. Fransa'dan çıkacak bir "hayır" oyu anayasanın sonu olacak ve Birliği kaosa sürükleyecek.

Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac ve Başbakan Jean-Pierre Raffarin, referandumu Haziran ayında yapmayı planlamışlardı ancak 1992'de Maastricht anlaşmasına ilişkin referandumda yapılan hatayı tekrarlamamak için daha erken bir tarihi uygun gördüler. 1992 yılında Fransa Avrupa Birliği'nin Maastricht Anlaşmasını referanduma sunduğunda uzun süren kampanya dönemi evet oylarının zayıflamasına neden olmuş ve anlaşma ancak yüzde 51 oyla sınırda kabul edilmişti.

Hükümet, artan işsizlik, benimsenmeyen sosyal reformlar ve ekonomik büyümedeki yavaşlama gibi nedenlerle büyüyen bir hayal kırıklığı ile karşı karşıya kalmış iken referandumun kendisinin ülke içindeki icraatlarının oylanmasına dönüşmesinden çekiniyor.

Yürürlüğe girmesi için 25 üye ülke tarafından onaylanması gereken anayasal anlaşma, birliğin kurallarını basitleştirmeyi ve dış politika gibi alanlarda ortak hareket eğilimini güçlendirmeyi amaçlıyor.

Son zamanlarda yapılan kamuoyu yoklamalarında Fransız halkının çoğunluğunun anayasaya destek verdiği görülmele birlikte geçen ay desteğin hızla yüzde 60'ın altına düştüğü kaydediliyor. Analistler, desteğini çekenlerin hayır oyuna yönelmesinden endişe ediyorlar.

Fransa, geçen ay büyük bir çoğunlukla anayasaya destek veren İspanya'nın ardından anayasayı referanduma sunacak ikinci AB ülkesi olacak. Hollanda da 1 Haziran'da referandum yapacak.

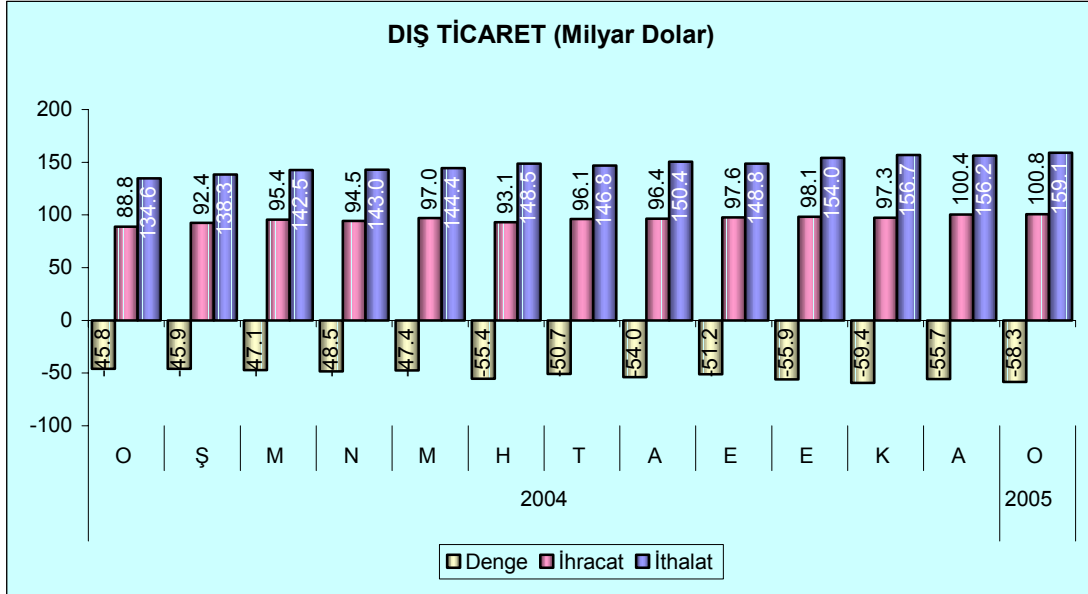
Muhalefetteki sosyalist parti anayasayı desteklerken partinin birçok önemli üyesi hayır kampanyası yürütüyor. Aşırı sağcı bazı politikacılar da anayasanın Türkiye'nin AB üyeliğinin önünü açacağını iddia ediyorlar ve bu da birçok seçmeni olumsuz yönde etkiliyor.

(Financial Times, 6 Mart)

ABD'nin Dış Ticaret Açığı Ocak Ayında Arttı

ABD'de Ocak ayında ithalatın ihracattan daha fazla artması sonucu dış ticaret açığı 58.3 milyar dolara yükseldi. Aralık ayına göre artış 2.5 milyar dolar veya yüzde 4.5 oldu.

ABD Ticaret bakanlığının açıklamalarına göre Ocak ayında toplam mal ve hizmet ihracatı Aralık ayına göre daha çok hizmet ihracatındaki artış nedeniyle 400 milyon dolar artarak 100.8 milyar dolara ulaştı. Mal ve hizmet ithalatı ise 2.9 milyar dolar artışla 159.1 milyar dolar oldu.

2004 yılı Ocak ayına göre ise ihracatın 12 milyar dolar veya yüzde 13.6, ithalatın 24.5 milyar dolar veya yüzde 18.2 artması sonucunda dış ticaret açığı 12.4 milyar dolar artış kaydetti.

2004 yılına ait rakamların revize edilmesi sonucunda, 2004 yılı Ocak-Aralık döneminde mal ve hizmet ihracatı 1147.2 milyar dolar, ithalatı 1764.3 milyar dolar oldu. 617.1 milyar dolar olan dış ticaret açığı ise 2003 yılında 496.5 milyar dolar olan açığa göre 120.6 milyar dolar veya yüzde 24.3 arttı.

(www.bea.doc.gov)

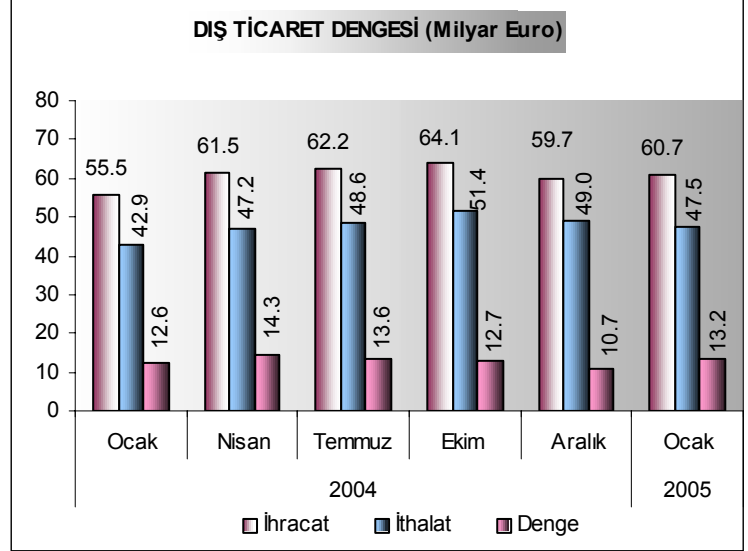
Almanya'nın Dış Ticaret Fazlası Ocak Ayında Artış Kaydetti

Almanya'nın Ocak ayında dış ticaret fazlası Aralık ayına göre 2.5 milyar euro veya yüzde 23.4 artarak 13.2 milyar euroya yükseldi. 2004 yılı Ocak ayına göre artış ise 700 milyon euro veya yüzde 5.6 oldu.

Federal İstatistik Bürosunun geçici verilerine göre Ocak ayında toplam ihracat Aralık ayına göre yüzde 1.7, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 9.4 artarak 60.7 milyar euroya ulaştı. Toplam ithalat ise Aralık ayına göre yüzde 3.1 azalırken geçen yılın Ocak ayına göre yüzde 10.6 artış kaydederek 47.5 milyar euro oldu. Toplam ihracatın yüzde 63.6'sı AB ülkelerine yapılırken toplam ithalatın ise yüzde 64.4'ü bu ülkelerden yapıldı.

Ocak ayında cari işlemler dengesi de 6.6 milyar euro fazla verdi. Dış ticaret dengesi (+ 13.2 milyar euro), hizmetler dengesi (-2.8 milyar euro), net faktör gelirleri (+ 0.1 milyar euro), cari transferler (-2.6 milyar euro) ve diğer ticaret kalemlerinden (-1.4 milyar euro) oluşan cari işlemler fazlası Aralık ayına göre yüzde 11.9 arttı.

(www.destatis.de)

Hindistan ve Çin Dolar Pozisyonlarını Azaltıyor

Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS) Orta Doğu ülkeleri merkez bankalarından sonra Hindistan ve Çin bankalarının da dolar pozisyonlarını azalttığını açıkladı.

7 Mart tarihinde yayımlanan rapora göre Asya ülkeleri merkez bankaları ile ticari bankaları 2001 yılının üçüncü çeyreğinde mevduatlarının yüzde 81'ini dolar olarak tutarken 2004 yılı Eylül ayı sonunda bu oran yüzde 67'ye geriledi.

Raporda açıklanan verilere göre dolardan en fazla kayma Hindistan'da oldu. Üç yıllık dönemde Hindistan'ın dolar varlıkları yüzde 68'den yüzde 43'e düştü.

Çin bankaları da, büyük bölümü 2002 yılının üçüncü çeyreğinden önce olmak üzere, dolar paylarını yüzde 83'den yüzde 68'e düşürdüler. Veriler dünyanın en geniş döviz rezervlerine sahip olan Japonya'yı ve Singapur ile Hong Kong gibi kur problemi yaşamayan ülkelerin mevduatlarını kapsamamaktadır. Sadece nakit ve kısa vadeli parasal enstrümanlar hesaba katılmış, hazine bonusu gibi uzun vadeli yatırımlar dikkate alınmamıştır.

Rakamlar Kore Merkez Bankasının dolar rezervlerini azalttığını açıklamasından sadece iki hafta sonra yayımlandı. Euro ve Japon yeni dolara en popüler alternatif araçlar olurken bölgede doların hakimiyetinin azaldığı yönünde yorumlar artmaktadır.

Öte yandan sigorta şirketleri ile diğer şirketlerin dahil olduğu bankacılık dışı sektörün dolar mevduatlarının payı değişmeyerek yüzde 72'de kaldı.

Dolar varlıklarına karşı talebin azalmasında ABD'nin cari işlemler açığını kapatabilmesi için günde 2 milyar dolar sermaye çekmek zorunda olmasının etkisi büyük.

BIS daha önce de, Orta Doğu ülkeleri merkez bankalarının dolar mevduatlarının payını 2004 yılının üçüncü çeyreğine kadar olan üç yıllık dönemde yüzde 75'den yüzde 61.5'e düşürdüklerini açıklamıştı.

(Financial Times, 8 Mart)

Citigroup Global Crossing Davası ile İlgili Bedel Ödeyecek

Dünyanın en büyük bankası Citibank, 2002 yılında telekomünikasyon şirketi Global Crossing'in iflasındaki rolü gerekçesiyle şirketin hissedarlarının açtığı toplu davadan vazgeçmeleri için 75 milyon dolar ödemeyi kabul ettiğini açıkladı.

Fiber optik ağ operatörü Global Crossing, iflas nedeniyle mahkeme tarafından satışa çıkarılmış ve Singapore Technologies tarafından satın alınmıştı. İflasın ardından hissedarlar Citigroup'un şirketin mali istikrarı konusunda yatırımcıları yanılttığı iddiasında bulunmuşlardı.

2002 yılında Global Crossing ve Asya Global Crossing hissedarları adına Citigroup, JP Morgan Chase, Goldman Sachs Group, Bear Stearns ve Credit Suisse aleyhine toplu dava açılmıştı. Davalılardan şirketin iflasına ilişkin borç sorumluluğunu yerine ilk getiren Citigroup olacak. ABD, Avrupa ve Japonya'da Citigroup aleyhine açılan davalar şirketin karının iki yıl içinde 5.5 milyar dolar eksilmesine yol açtı. Şirketin yasal maliyetlerinin artması nedeniyle hisselerine olan talebin de azaldığı kaydediliyor.

(International Herald Tribune, 3 Mart)